

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 1. aprila 1868.

Gospodarske stvari.

Več živine kakor klaje je velika napaka.

Smeli bi reči, da to je ena največjih napak, da marsikter gospodar več živine ima v hlevu, kakor klaje v hramih svojih. Pri nekterih je to zgolj le baharija, češ, da ljudje vidijo, koliko ima živine, — drugi mislijo, da tam, kjer se ena kravica nažrè, imate tudi dve kaj jesti. Al sam sebi je sovražnik, kdor tako misli.

Naj to dokažemo prav jasno.

Vsaka živina en del klaje, ki jo dobi, potrebuje za-se, da živi, in še le to, kar čez to potrebo v-se dobi, obrne na meso, mleko, gnoj.

Postavimo zdaj, da dve kravi skupaj dobivate vsak dan 58 funtov sená ali pa kake druge piče, ktera jej toliko zaleže kolikor 58 funtov sená, in da vsaka teh dveh krav za-se potrebuje 14 funtov, da živi.*) Ako bi zraven teh dveh krav gospodar redil še tretjo, ktera bi z unima dvema si delila omenjenih 58 funtov klaje, tedaj bi iz teh 58 funtov vsaka, da more živeti, vzela po 14 funtov, in bo znašala skupaj 3krat 14, to je = 42 funtov. Ko je gospodar le 2 kravi imel, ste za ohranjenje življenja svojega potrebovale 28 funtov, ostajalo jima je tedaj vsak dan še 30 funtov za mleko, meso, gnoj. Zdaj pa, ko z istimi 58 funti hrani 3 krave, ostaja vsem trem (po odbitih 42 funtih za življenje) le 16 funtov za mleko, meso, gnoj.

Kdor računati zná, naj računi!

Prislovica, ki naj si jo zapomnijo kmetiški gospodarji!

Nekdaj je nek nemšk knez bival več dni v Regensburgu na Parskem. Nekega jutra zgodaj se sprehaja po mestu in okolici njegovi ter pride na ondašnji kameneni most, kjer so delavci pometali cesto. Knez vidi, da smeti in živinsko blato, ki je ležalo na mostu, mečejo čez most v reko Donavo, namesti da bi ga bili vkup drzali in odpeljali na polje. Čez malo dni kneza obišče predsednik ondašnje kmetijske družbe grof W., prav umen in bogat grajščak. Knez suče govor nalašč tako, da pride beseda do tega, kar je unidan zapazil na kamenem mostu. Knez vpraša grofa, ali imajo tam mošnji gospodarji res toliko gnojá, da ta poljski blagoslov Božji tako nemarno zametavajo? To vprašanje osupne predsednika kmetijske družbe tako, da ni vedel, kaj bi odgovoril. Knez poprime spet besedo in pravi: Dragi moj grof W.! Vse kmetijske slovesnosti,

*) Da se goveja živina pri življenju ohrani, potrebuje za vsaki cent svoje žive teže 3 funte in pol sená ali pa kake druge klaje, ktera zaleže toliko kolikor ti 3 funtje in pol.

vse razstave, vsi zbori itd. ne hasnijo nič poljedelstvu, dokler kmet ne pride do spoznanja, da ima za svoje gnojnišče toliko skrbi, kakor za svojo ženo in za svoje otroke. Saj vam mora znan biti pregovor, ki pravi:

„Kjer gnoja ni,
Tam Krista ni!“

„Wo nicht ist Mistus,
Dort ist nicht Kristus!“

to je, Kristusovi nauki izbujajo vse v človeku, kar je dobrega in žahnega v njem, — rodovitnost poljá pa je stvar, ki polju dohaja po umnem gospodarju.

Gospodarske skušnje.

* Lopatika (aloe) pokončuje gosenice, bolhe, uši in druge mrčese na rastlinah. — Mnogo reči se priporoča v pokončavanje rastlinam škodljivega mrčesa. Prva napaka, da nam ta mrčes veliko škodo dela, gotovo je ta, da smo prenemarni v tem, da bi skrbeli za ohranjenje tičev, ki so gospodarstvu največi prijatelji s tem, da pobirajo z dreves in zelišč gosenice in drugo škodljivo žival. In za tega del se bomo zmiraj bojevali s temi škodljivci, pa vendar zdatnega malo opravili. Med temi sredstvi so „Novice“ že večkrat priporočale kamnoolje (petrolej), in to po pravici; naj pa svojim bralcem še povedó drugo pomoč in ta je po dr. Schröderjevih skušnjah (Landw. Zeitg. für Hanover) lopatika ali aloe. On jo priporoča tako-le: Vzemi lopatike 4 lote, raztopi jo v vreli vodi in pomešaj jo s 100 funti vode. S to lopatično vodo polij dvakrat ali trikrat prav močno rastline, na kateri so gosenice itd. Če tudi je rastlina zeló občutljiva, vendar jej ne škoduje ta poliv, pa tudi sad, ki ga rastlina rodi, ne dobi nobenega zopernega okusa.

* Kako se rak sadnega drevja izceli? — To drevesno bolezen poznajo vrtnarji tako dobro, da je ni treba še le popisavati. Oni pa tudi vedó, da se tako bolnemu drevesu začne muzga izcejati in da se od sape in moče tako skazi, da se gnjiloba po drevesu razširi, ako se mu kmalu ne pomaga. — Po priporočilu vrtnarja Valentina na grajščini Isenburg naj se tako drevó tako-le ozdravlja: Izreži z nožem ali izdolbi z dletom ves gnjili in bolni les iz debela noter do zdravega in rano drgni prav močno s kislico (Sauerampfer); potem pa jo zamaži in zaveži z mazilom, ktero se naredí, da apna, ilovice in kravjeka skupaj zmešaš. — Imenovani vrtnar trdi, da mu je to že velikrat raka pregnalo in da je tudi taka drevesa zacelil, ktera so bila že zeló bolna. — Da ima kislica veliko zdravilno moč zoper raka, je časniki „Frauendorf. Bl.“ že večkrat omenil.